

אשרי האיש

החסידות בדרך רבוה"ק זיע"א

מפי ספרים וסופרים

אם בחקתי תלכו וגו'

חתימת שטר התנאים בא אבי החתן אל העשיר וביקש ארבע מאות זוז כפי שהובטח לו ענה העשיר: לא ולא! אמת כי הבטחתי לך סך זה, אולם רק כדי לזרז אותך להסכים לשידוך, אך עתה כבר נחתם השידוך למזל טוב ללא הסכמתך, ועכשיו מה לי ולך?

והנמשל: הקדוש ברוך הוא עשה כביכול שידוך עם בני ישראל, אלא שעיקר השידוך הוא עם הנפש החפצה בקיום המצוות. אמנם, הנפש עומדת ביד הגוף, וכל מצווה שתחפוץ לקיים, עליה לבקש תחילה את רשות הגוף שיתרצה ויסכים לדבר, הנפש צריכה את רצון הרגליים ללכת אל בית המדרש, ואת הסכמת הידיים ללבוש ציצית ולהניח תפילין וכדומה. על כן אם הגוף מסכים ברצון, מן הראוי לתת לו מעט שכר בעולם הזה על שהסכים לרצונותיה של הנפש. אולם אם הגוף אינו חפץ בכך, על פי דין ראוי לו שלא ייהנה מן העולם הזה כלל וכלל, אם אכן נהנה, ידע כי מכלה הוא את מעט שכרו השמור לו לעולם הבא.

(המגיד מדובנא זיע"א)

כל טובות העולם הזה מותנות בקיום התורה והמצוות, אולם אדם הנהנה מהעולם הזה ואינו חפץ בקיום המצוות, הרי שהוא אוכל עולמו בחייו, ואף אם עשה מעשה מצוה זה או אחר, נחשב לו נדבר בניכוי שכרו. משל למה הדבר דומה: לעשיר שהיתה לו בת כלילת המעלות, ואביה חיפש לו חתן מופלג בתורה ובמידות, אחר יגיעה מצא בחור בעל מעלות יחיד ומיוחד. אביו של הבחור גר בעיר רחוקה, שלח העשיר את מרכבתו ההדורה להביא את האב אל עירם, כדי לסיים את השידוך למזל טוב. כאשר הגיע אביו של החתן ונפגש עם אבי הכלה, נמלך בדעתו ומסיבה כלשהי לא הסכים לשידוך. ראה העשיר כי אבי החתן אינו מסכים לשידוך, החליט לשדך אותו במזמון, ולחש על אזנו כי מלבד סכום הנדוניה שיתן בעין יפה לבני הזוג, בדעתו לתת עוד ארבע מאות זוז לאבי החתן. למרות ההצעה המפתה נשאר אבי החתן בסירובו ולא הסכים לשידוך. כאשר ראה אבי הכלה כי כך, פנה אל הבחור עצמו, ועד מהרה סיכמו שניהם על השידוך למזל טוב ללא הסכמת אבי החתן. לאחר

אמרות טהורות

אמרות קודש מרבותינו הק' מאלכסנדר

שועה לפי הזוה"ק הוא נשיאות עיניים כמו ושוע אל ההר (ישעיה כ"ב) ואם לא יהיה בי כח לישא עיני אל ההרים, אל דמעתני אל תחרש אחר שהבכיה באה מעצמה וכדברי הזוה"ק (ח"ב קס"ה) לית דמעיה אלא מגו צערא ודחוקא, ואם לא אוכל להוריד דמעות עשה בשביל שאמר גר ותושב אנכי, וזה כי גר אנכי עמך תושב ככל אבותי, עכ"ל, אף אנו נאמר והחזקת בו, חובה מוטלת לעודד כל אחד הנמצא כשכל המצב לומר לו, גר ותושב, אף שנראה לך שאתה בחי' גר שמתגבר מאבינו שבשמים, עכ"ז תושב ע"ד תושב ככל אבותי שיש בך חלק באבות, חלקי ה' אמרה נפשי, ע"כ ועי"ז יש לך תקווה, וזהו וחי אחיך עמך שתחזקו ותאמר לו ה' עמך שהוא חלק אלוקה ממעל.

(אמונת משה)

התכלית של העמל זה התורה

אם בחוקותי תלכו (כ"ו, ג).

פירש"י: כשהוא אומר ואת מצותי תשמרו הרי קיום המצוות אמור ומה אני מקיים אם בחוקותי תלכו שתהיו עמלים בתורה.

כלומר התלכותיהם יהיה למטרה להשיג דרך התורה, וזה שכתב רש"י ז"ל שתהיו עמלים בתורה כלומר כל עמל שלכם יהיה לכוונת התורה, וזה ואת מצוותי תשמרו שתהיו עמלים בתורה ע"מ לשמור ולעשות, שזה נקרא עמלים בתורה באם התכלית הוא ע"מ לשמור ולעשות.

(אמונת משה)

העמל והיגיעה בתורה גורם לקיום התורה

אם בחוקותי תלכו (כ"ו, ג).

פירש"י: כשהוא אומר ואת מצותי תשמרו הרי קיום המצוות אמור ומה אני מקיים אם בחוקותי תלכו שתהיו עמלים בתורה.

אולי המכוון ברש"י ז"ל עפ"י דברי התוספתא (פרה פ"ד מ"ד, ע"ש) אדם שלומד תורה ואינו עמל בה דומה לזורע ואינו קוצר, היינו כי העמל והיגיעה בתורה גורם לקיום התורה, ושתצמיח פריה בעיתה ויקצרה, שיזכה האדם ממנה למזות טובות, שזה עניין הקצירה מפרי

ענין החיזוק אל כל אדם

וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו גר ותושב וחי עמך (כ"ה, כ"ה). 'וכי ימוך אחיך ומטה ידך - עמך'. ר"ל אם יש לאחיך ירידה ביהדות ה"י, דע כי אין ירידתו והשפלתו לעצמו בלבד, אלא 'עמך', זה נוגע גם לך, כי גם אתה הנך חלק מס"ת זה עצמו, וע"כ 'והחזקת בו', תחזקו ותעודדו ותשתדל להנשטו לתחיה, 'וחי עמך', ע"י חיותו הוא, מכח מה שתחזק אותו, יגיע טובה גם לך.

(אמרי נחם)

שערי תשובה לא ננעלו

כי ימוך אחיך ומכר מאחוזתו ובא גואלו הקרוב אליו וגאל את ממכר אביו (כ"ה, כ"ה).

או יאמר עפ"י דברי החרדים (מ' תשובה פ"ג) בשם מדרש הנעלם כאשר אחד מישראל הוא חוטא ואין בכחו לשוב אל ה', והקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו חושב תמיד לכל יחד ממנו נדה, נתעבר בו בהחוטא ההוא נשמת צדיק אחד, וע"י כך הוא זוכה לתשובה, וכאשר הרבה לפשוע חלילה, וכשחפץ לשוב בכל לבו, נתעבר בו נשמת משה רבנו ע"ה, וז"ש (דברים ג, כ"ו) ויתעבר ה' בי למענכם, וזה הוא הפירוש כי ימוך אחיך, כנ"ל, כאשר יחטא ח"ו איזה איש מישראל, אזי ובא גואלו, מרבע"ה הוא הגואל, כמבואר בזוה"ק (ח"א כז: ו) ובתקו"ז (דף קי"א:): ע"פ (קהלת א', ט) מ'ה ש'היה הוא ש'היה ר"ת משה, היינו ניצוץ נשמת צדיק, ונעשה הקרוב אליו בבחי' עיבור נשמה, וגאל את ממכר אחיו הישראלי.

(ישמח ישראל)

'חלקי ה' אמרה נפשי'

וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו גר ותושב וחי עמך (כ"ה, כ"ה). יש לבאר הכתוב ע"פ המבואר בספר צרור המור (שמות) עה"כ (תהלים ל"ט) שמעיה תפילתי ה' ושועתי האזינה אל דמעתני אל תחרש כי גר אנכי עמך תושב ככל אבותי, שמעיה תפילתי ה' כשאתפלל לפניך, ואם לא יהיה בי כח להתפלל ושועתי האזינה כשאני נושא עין למרום כי פי

התורה, וע"י אתערותא דלתתא בעמל התורה, שעל ידו הוא זוכה לקצירה בתורה, זוכה לגרום שפע וברכה מלעילא, ושיתנו השמים גשמים בעתם, ושיצמחו הפירות, והתבואות יתשלשו היטב, ויזכו לקצירה דרך ברכה, וכמבואר בהפסוק כאן.

עסק התורה והדביקות בהשי"ת משביע את האדם בכל טוב
אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו וגו' ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה וגו' (כ"ו, ג'-ד').
והקשו הכל הלא שכר מצוה בהאי עלמא ליבא (קידושין ל"ט:), ומה זה שהבטיח שכר המצוות בעולם הזה (עי' רמב"ם תשובה ט' א', ועוד).
ונ"ל לתרץ עפ"י מאמר הכתוב (שמות כ"ד, י"א) ויחזו את האלקים

ווארט

מעלת ההתקשרות לצדיקים

ובכל ארץ אחוזתכם וכו' (כ"ה, כ"ד).

דהנה העבודת של הבורא ב"ה הוא אין סוף, ואדם הרוצה לעבדו אינו יודע מה לעשות עד שזוכה לעבודתו, וזה פירוש (שמות י', כ"ו) "ואנחנו לא נדע מה נעבוד עד בואנו שמה" עד שזוכה להעבודתו אז יודע מה לעשות לעבדו ית"ש. רק שמי שהוא דבוק אצל הצדיק שמיידח כל העולמים ועבודתו הוא בדרך משפיע ומקבל, יוכל האדם גם כן לטעום מהעבודתו. וזהו פירוש הכתוב "ובכל ארץ אחוזתכם" שאחיהו שלכם אצל הצדיק שמיידח בחינת "ארץ" רומז למלכות לבחינת "כל" רומז ליסוד צדיק יסוד עולם, גאולה תתנו לארץ, על ידי זה נזכה לגאולה במהרה.

(אור לשמים)

דברי אלוקים חיים

ועץ השדה יתן פריו (כ"ו, ד').

עץ השדה הוא הצדיק כמש"כ בזה"ק כי האדם עץ השדה. ולזה אמר אם באמת תלכו אחר כל המצוה בהכנעה וענווה כי שמא לא קיימתי את המצוה כהוגן, אזי "ועץ השדה יתן פריו" היינו שהקב"ה ישפיע להצדיק שיהיה יכול להורותם הדרך אשר בה ישכון אור שישפיע עליהם כל טוב. וכ"ז הוא אם שומעים את הדיבורים מהצדיק בבחי' "זהו שותה בצמא את דבריכם", אזי הקב"ה משפיע להם ע"י הצדיק ברכה וחיים ושלוש, אנסו"ע.

(תולדות אדם)

מרגניתא דיצחק

פנינים בסדר פסוקי פרשת השבוע

לע"נ הרה"ח ר' יצחק בן הרה"ח ר' משה אריה זצ"ל נלב"ע ו' סיון תשע"ד

פרשת בהר

בטחון בהקב"ה

וכי תאמרו מה נאכל בשנה כו' וצויתני את ברכתו לכם כו'.

בשם אחי החסיד המפורסם (ר' זושא מאניפולי) שיש לדקדק שטוב היה שלא לומר כי אם וצויתני את ברכתי וממילא לא יקשה לשום אדם לומר מה נאכל. ונראה שהשי"ת ב"ה כשברא את העולם השפיע מטובו צינורות מושכים שפע לצרכי ב"א ודרך השפע שלא להפסיק כלל אלא כשהאדם נופל ממדרגתו ואין לו בטחון בבורא ב"ה המשגיח אמיתי הזן ומפרנס בריות בלי הפסק כלל אז עושה האדם ההוא במחשבתו ההיא אשר לא מטוהר פגם חלילה בעולמות עליונים ומתישין כח פמליא של מעלה ר"ל (עי' איכ"ר א, לו. ובזה"ק בא לב ואז נפסק השפע חלילה וצריך השי"ת ב"ה לצוות מחדש השפע שתלך כמו מתחילת הבריאה, וזה הוא וכי תאמרו כו' שהתורה מלמדת לאדם דרכי השם שיהיה שלם בבטחונו אל אלהיו ולא יאמר כלל מה יאכל כי כאשר חלילה יפול מן הבטחון לחשוב מה יאכל הוא עושה פגם חלילה בהשפע ואטרחו כלפי שמיא לצוות מחדש, וכי תאמרו פי' כאשר תאמרו כך ואז תטריחו אותי וצויתני כו' אלא לא תתנהגו כך ותבטחו בה' בכל לבבכם ואז תלך השפע בלי הפסק כלל תמיד לא יחסר כל בה.

(נועם אלימלך)

להרהר בתשובה בשנת היובל

בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו (ויקרא כה, יג) הקשה הרה"ק רבי מנחם מנדל מווישאווה זצוק"ל הרי הכוונה היא לומר, שהאחוזתו תשוב לבעלים הראשונים, אם כן לכאורה היה צריך להיות כתוב "תשובו האחוזת אל האיש"? אלא מכאן רמז, כי כאשר מגיע האדם לשנת היובל שלו לגיל המישים, עליו להרהר בתשובה, שמא יצטרך לחשוב בקרוב את נפשו לבעליה - להקב"ה. (הרה"ח ר' נתן אלי רוט שליט"א, "הגאון הקדוש מווישאווה" היובל... ושבתם...)

אדמו"ר מקאצק ז"ל אמר עה"כ: בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו, אם תלמדו פרייערהייט (היינו שלא תרצו דוקא ללמוד הרבה בפיו רק יעינו הרבה אף רק בדף אחד שלמד) ואז ושבתם איש וגו', ואמר שרמז בזה קץ הגאולה.

(מרשימות הגה"ח רבי שלמה קאליש זצ"ל מה ששמע מפ"ק הגה"ק בעל "אבני נזר" ז"ע, זכרון שלמה")

וכי תאמרו מה נאכל... תבואתינו

פעם היה בצורת קשה בא"י והביאו תבואה מחו"ל, לא רצה הרה"ק רבי

אברהם דב מאווריטש זי"ע לאכול ממנה, ואמר: כי כתיב וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית, ולכאורה קשה הלא אפשר להביא תבואה מחו"ל ויהיה להם מה לאכול, אבל לפי מה שכתוב בהמשך הפסוק הן לא נזרע ולא נאסוף את תבואתינו - מארץ ישראל, מובן הענין כי נאכל שם רק מאסיפת תבואתינו, ולא מחו"ל.

(מאמר מרדכי, מסלונים)

וצויתני את ברכתי

במצות שמיטה כתיב, "וכי תאמרו מה נאכל וגו' וצויתני את ברכתי לכם בשנה הששית ועשת את התבואה לשלוש השנים" (ויקרא כ"ה). וי"ל ע"ד המליצה כי הנה בשנת השמיטה אין אנו עוסקים בעבודת האדמה בשדה וזכרם, והכל דומים בשנה זו לאלה שתורתם אומנותם ואינם יוצאים למלאכתם, א"כ מאין יהי לנו צרכינו ומה נאכל הן לא נזרע. לכן אמרה תורה וצויתני את ברכתי, כמו עם ברכתי, היינו כי הברכה האמתית היא התורה דלתכלית זו נברא האדם, ואין ברכה של אמת אלא עם התורה, וזהו, את ברכתי, עם הברכה האמתית שנקראת ברכה למעלה, עם זאת הברכה אשפיע לך שפע בעוה"ז ועשת את התבואה לשלש השנים כי אין מחסור ליראיו.

(קדושת ציון, באבוב)

גאולה שלמה לדור עני

כי ימוך אחיך ובא גואלו הקרוב אליו וגאל (ויקרא כה, כה) אומר אני: אין עני אלא בדעת (נדרים מא.) בדור שפל זה, דור עני עניים בדעת, ובא גואלו - הגואל האמיתי - השי"ת - הקרוב אליו, קרוב ה' לכל קוראיו - וגאל, והוא יגאלנו גאולה שלמה.

כ"ק מרן אדמו"ר מביאנין זצוק"ל (מרשימות הדב"צ הגה"ח רמ"מ ברייאר זצ"ל, "קובץ תפארת ישראל")

והשיגה ידו - ומצא כדי גאולתו

"ואיש כי לא יהיה לו גואל והשיגה ידו ומצא כדי גאולתו". אמרו חז"ל (ב"ב י' א') גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה. וזה "איש כי לא יהיה לו גואל" שרואה שמתעכבת הגאולה ונמשכת הגלות, "והשיגה ידו" שיקיים מצוות (דברים ט"ו י"א) פתח תפתח ירך, ואז "ומצא כדי גאולתו".

(כ"ק מרן אדמו"ר ממונקאטש שליט"א, "חודש בחודשו")

כי לי בני ישראל עבדים

ג' מקומות מוזכר בתורה על ענין החזרה למצרים. א. כי כאשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם. ב. בפרשת המלך כתיב, ולא ירבה לו סוסים ולא ישיב את העם מצרימה וגו'. ג. בתוכחה בפרשת תבוא כתיב והשיבך ה' מצרים באניות וגו'. והם כנגד ג' אופני

כח האמונה שיש לנו בבורא כל עולמים

הזן ומפרנס בריווח בלי הפסק כלל, שאז האדם ההוא עושה ע"י המחשבות הלא טהורים, פגם חלילה בעולמות העליונים, ומתישין כח פמליא של מעלה ר"ל, ואז נפסק השפע חלילה, וצריך השי"ת ב"ה לצוות מחדש השפע שתלך כמו מתחילת הבריאה.

וזה אומרו 'וכי תאמרו', שהתורה מלמדת לאדם דרכי השי"ת שיהיה שלם בבטחונו באלוקי השמים והארץ, ולא יאמר כלל מה יאכל, כי כאשר חלילה יפול מן הבטחון לחשוב מה יאכל, כי כאשר חלילה יפול מהבטחון לחשוב מה יאכל, הוא עושה פגם חלילה בהשפע, ומטריח כלפי שמיא לצוות לו השפע מחדש. 'וכי תאמרו' פי' כאשר תאמרו כך, ואז תטריחו אותי

וצויותי. אלא חלילה מכם לעשות כן, ואל תתנהגו כך, אלא תבטחו בה' שהוא הזן ומפרנס לכל בכל לבבכם באמונה חזקה ושלמה [ללא פניות], ואז תלך ותמשיך השפע להמשיך אליכם בלי הפסק כלל, ותמיד לא יחסר לכם דבר. [בחרנו להביא את לשונו הק' מחד, ומאידך להוסיף על דבריו הק', בכדי להקל על הקורא] ע"כ תורף דיבוריו הק'.

וכן הוא בהפטרה השבוע (פרשת בחוקותי, ומקורם בירמיה י"ז, ז') "ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו", שאומר הכתוב ברוך הגבר אשר בוטח רק בהשם אלוקיו, ולא עוד, אלא גם 'והיה ה' מבטחו', שאין לו עוד במי לבטוח או להאמין, רק בהשם א' ושמו א'.

~ ~ ~

כידוע בימי השואה גזזו ליהודים כל סממן יהודי, פאות וזקנים, הורידו להם את הכיפות מעל ראשם, ושמו על כותנתם סמל בצבע צהוב בכדי לבזות ולהשפיל את כל היהודים מנער ועד זקן, וגם את כל תשמישי הקדושה לקחו מהם, והיו יחידי עם סגולה שהיה באוצרם את התפילין שעליהם שמרו כבבת עיניהם, והיו קמים בשעות של לפנות בוקר, מניחים התפילין אמרים שמע ישראל ונשלחים לעבודה.

וכן הוא בימי האנוסים בספרד, שהיה אסור להימצא יהודי בכל רחבי המדינה, ואם היו מוצאים יהודי, היו מחייבים אותו להתנצר, ואם הוא מאס בזה, היו מלבישים אותו גם בכתנות מיחודת, בכדי לבזות ולהשפיל אותו לעיני כל בהיותו מזרע היהודים, היו תולים אותו בכיכר העיר, ושואלים אותו אם רוצה להתנצר או להישאר יהודי, וכך היו עונים שרוצים

פעם א' נסע מרן אור שבעת הימים רבי ישראל בעש"ט ז"ע עם הצדיק רבי מנדל מברך ז"ל. בהיותם בדרך לא זרועה, צמא מאוד רבי מנדל למים. רבי מנדל היה דורש ושואל להבעש"ט מים לשתות, ולאחר מס' פעמים, אמר לו הבעש"ט ברהט לשונו: אם יהיה לך בטחון אמת בהשי"ת ודאי יזדמנו לך מים. חשב רבי מנדל, איך יכול להיות בכזה מקום שאנחנו כבר נוסעים ועברנו הרבה זמן ואז ראינו ואפילו קצה של מים, ואפילו כך, אמר רבי מנדל לעצמו אם אמר הבעש"ט שאם יהיה בטחון אמת, 'ודאי יזדמנו לך מים', ויווצר יש מאין בקרוב.

וכן היה. רואים הם גוי אחד שהולך לקראתם, ונראה שהוא מחפש אחר משהו שנאבד לו, והנה מתקרבים הם אחד לשני, שואל אותם הגוי אם ראו סוסים נוסעים לבדם, שכן שלושה ימים הוא מחפש אחר סוסיו שאבדו לו, וזה יום השלישי שהוא יצא לחפשם. לאחר שענו לו שהם לא פגעו בסוסים בכל מהלך הדרך, שאלוהו, אולי יש עמו מים, והשיב: הן. ונתן לרבי מנדל לשתות. ולאחמ"כ פטרו אותו לשלום בתקוה שימצא את סוסיו האבודים.

לאחר כל זה שאל רבי מנדל את הבעש"ט: כיון שהגוי הזה נסע רק למעני, להרוות את צמאונו, א"כ למה הוא כבר נוסע זה שלושה ימים? השיבו הבעש"ט: השי"ת הזמין אותו מקודם, כדי שאם יהיה לך בטחון אמת, תכף ומיד יתמלא חסרונו. (ע"פ סיפורי חסידים).

~ ~ ~

השבוע בפרשתן 'וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית' והקב"ה אומר באם תעשו כן 'וצויותי את ברכתי לכם וגו'', הרה"ק בעל ה"נועם אלימלך" ז"ע בספרו מביא בשם אחי החסיד המפורסם הרה"ק רבי זושא ז"ע, ויש לדקדק היות שיצאה התורה בכאן מדרכה שדרך הכתוב לכתוב איזה יתור לשון בפסוק אפי' אות א', ועי"ז מתורץ כמה קושיות אבל הקושיא לא נכתב בעצמה בתורה, וכאן נכתב הקושיא בתורה, וטוב היה שלא לומר כי אם 'וצויותי את ברכתי', וממילא לא יקשה שום אדם לומר 'מה נאכל'?

ולהסביר הדברים מביא, שהשי"ת ברא את העולם השפיע מטובו צינורות אשר משפיעים שפע לצרכי בני אדם, ודרך השפע שלא להפסיק כלל, כי אם כשהאדם נופל ממדרגתו, ואין לו בטחון בבורא בורא כל העולמות, המשגיח האמיתי,

אל תסמוך על בשר ודם, אלא על

הקב"ה בלבד

חסיד א' בא אל הרה"ק רבי יצחק מווארקי ז"ע, בהיותו עדיין יושב בכפר, טרם שנתמנה לרבי, בבקשה שישתדל אצל הנגידה המפורסמת תמר'ל מורשה, שהיתה קורבתו של אותו חסיד, שתתמוך בו להשיא את בתו. הצדיק היה ממונה לפקח על נכסי אותה נגידה בכפר זה, והיתה לו השפעה עליה. והרבי דחה את החסיד בשתי ידים ולא רצה להענות לו. אח"כ אמר לו שיבוא אליו למחר. בא האיש למחרתו, והצדיק קבלו בסבר פנים יפות, ואמר לו בקול רם, למען תשמע גם תמר'ל, שהיתה אז שם: כמה אתה צריך? שלש מאות זהובים לנדוניה ומאתיים להוצאות החתונה? הרי אתה קרובה של תמר'ל, ובוודאי היא תעזור לך. ותמר'ל בשמעה דברים אלה הסכימה מיד ונתנה להחסיד את כל הסכום. התפלא החסיד, ושאל להצדיק מדוע אתמול דחה בשתי ידים והיום קבלו בסבר פנים יפות ומלא את בקשתו.

אמר לו הצדיק: רציתי ללמדך, שלא תסמוך על בשר ודם, אלא על הקב"ה בלבד.

(סיפורי חסידים)

וישאר ומוכנים להישרף על קידוש שמו ית' על כך שהם מעם הנבחר, וכך היו מעלים אותם באש לעיני כולם. אפשר להביא עוד הרבה תיאורים על אמונה ובטחון שהיו לאנשים יהודים, ואם רצו חלילה שיבחרו בדרך אחרת, לא היו נותנים, והיו תמיד 'מיחדים שמך בכל יום תמיד', והיו מואסים בכל התאוות שהיו מציעים לפנייהם באם יבחרו באמונה אחרת, ועם כל זאת, היו חזקים באמונתם, ולא היו חלילה הולכים עמם.

~~~

רבינו בעל ה"אמרי מנחם" זי"ע (פ' בחוקותי אות ו') מביא על הכתוב (בחוקותי כ"ו, ג' - ד') "אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמורו וגו' ונתתי גשמכם בעתם ונתנה הארץ יבולה וגו'", וקשה הלא שכר מצוה בהאי עלמא ליכא (קידושין לט:), ומה זה שמבטיח הכתוב שכר המצוות בעוה"ז.

ומפרש, אפילו ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא, עם כל זה כאשר האדם מקשר נפשו באמונה שלימה באלוקי עולם, לידע שהכל מאת השי"ת, וכל הילוכו באמונה פשוטה, בלי שום הבנה וטעם, אזי הקב"ה מודד לו מדה כנגד מדה, ומשפיע לו השפעה יתירה ורב טוב בעוה"ז, אף ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא, בלי שום טעם.

וזה שאומר הכתוב 'אם בחוקותי תלכו', היינו שיהיו הליכותיכם באמונה פשוטה, שהיא בחינת חק, בלי שום טעם והבנה, ובדרך זו הולך תמיד, וכמו שידוע שאמונה מכונה דרך, כמו שנאמר (תהילים קי"ט, ל') דרך אמונה בחרתי, ששיך בזה לשון הליכה, אזי אמדוד לכם מדה כנגד מדה, ולמרות ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא, אעפ"כ בלי שום טעם אתן לכם גשמיתם בעתם ונתנה הארץ יבולה וכל טוב.

וזה ביאור המד"ר (ויק"ר ל"ה, א') אם בחוקותי תלכו הדא הוא דכתיב (תהילים קי"ט, נ"ט) חשבתני דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך, אמר דוד רבונו של עולם בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני ולבית דירה פלונית אני הולך, רוצה לומר הייתי מתבונן במחשבותי באמונה פשוטה שכל הליכותי הכל מאת השי"ת, והיו רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, רגליים היינו נצח והוד (תיקו"ז י"ז). הרומזים לאמונה (עי' בדגל מחנה אפרים פורים ד"ה עוז), כלומר מחשבת האמונה שהייתי מאמין באמונה פשוטה שהכל מאת השי"ת, הביאה אותי לבתי כנסיות ובתי מדרשות, כי אחרי שהייתי יודע שהכל מאת השי"ת, היה כל מקום על פי ה', ונעשה הכל בבחי' בתי כנסיות ובתי מדרשות, עפ"י תורה, הה"ד ואשיבה רגלי אל עדותיך, שע"י אמונה פשוטה היה הכל אצלי בבחי' עדותיך, על פי השי"ת.

ולפי דברינו אפשר לפרש את מה שאנו אומרים (תפילת ימים נוראים) "באין מליץ יושר מול מגיד פשע", ר"ל כאשר אין ישראל כדאים להוושע מחמת רוב פשעם, תגיד ליעקב דבר חוק ומשפט, היינו היותם מאמינים באמונה פשוטה בלי טעם, בבחי' חק, כאילו היה משמט עם טעם, ומטעם זה יש להצדיקים, מדה כנגד מדה, אף שאינם כדאים, לזאת אנו מבקשים, וצדקנו במשפט המלך המשפט. עכ"ל הק' ודפד"ח.

~~~

המורם מכל זה שלנו יש כבני מלכים, בנים של מלכו של עולם, שהוא בחר בנו מכל העמים להיות מחלקו ונחלתו, להיות מאמינים באמונה פשוטה בכל תהלוכות העולם הזה,

ולידע שהכל נעשה ע"י בורא כל עולמים, ומבלעדיו אין עזרה וישועה, וח"ו לא לשאול שאלות על המקום ב"ה, כי חלילה אנחנו יכולים לעצור את השפע שיורד לנו דרך צינורות מן שמי שמיא, ובכדי להחזיר את זה אנחנו טורחים את המקום ב"ה להחזיר לנו את השפע כמקודם, וכדברינו לעיל.

בחרנו השבוע להביא את הדברים האלה, דברים של טעם, מעשי צדיקים שמביא לנו הסתכלות נכונה וראויה לכל הזמנים ובפרט לימים אלו. שיש לנו להאמין באמונה שלימה שכל הזמנים האלו הוא הביא לנו בשביל לעצור את מרוצת החיים שאנו רגילים בה, ולתקן או להשתפר במשהו.

[במאמר המוסגר הנני להביא את מה ששמענו על שלא זכינו לעלות אל הר הקודש ואל הציון הקדוש במירוץ שם ספון ציון התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע"א לאחר שנים שאנחנו רגילים לעלות ולהיראות ביום ל"ג בעומר, ולבקש רפואות וישועות, והשנה משום שיש בריה קטנה שמנסה בכל כוחה להפיל חללים בעם ישראל, ויש לנו את המצוה של 'ונשמרתם' לא עלינו כבכל שנה אל הציון. וגם שהיו מקומות שהיה אסור גם להדבק ברבי שמעון ע"י הדלקת המדורה. היו כאלו שזכו להדליק מדורות, והיו כאלו שזכו לעלות ולגעת בהר הקדוש שהאור החיים הק' היה הולך על ארבע מרוב קדושתו של ההר הזה, והיו כאלו שזכו יותר לגשת אל הציון הקדוש. והנה מגיעים אנשים שמנסים לומר 'בא נראה מה יהיה עוד שבועיים' עוד שבועיים יהיו הרבה נדבקים ח"ו ועוד טענות כלפי אנשים שלא שמרו כדת וכנכון, ולא שמעו להוראות. אז לפי דברינו, חלילה לא כל האנשים שזכו להדליק את המדורה לכבוד רבי שמעון, או שעלו לרבי שמעון יגרמו חלילה וחס שהיורם יחזור להשתולל מחדש, אלא כל האנשים שמדברים כן, שלא מאמינים באמונה בבורא כל עולמים, וברבי שמעון שיש לנו ענין מיוחד לשמוח עמו ביום ל"ג בעומר שאז גלה הרבה מסודות התורה. ולכן יש לנו את החובה לשמור על פינו, ולא לעצור את השפע שנוזר לנו מהרבש"ע עד אלינו, ושימשיך הלאה והלאה להשפיע עלינו כל טוב בכל העינים. כזה זה ע"פ עניות דעתי בלבד, ואפשר לחלוק].

וידוע שהאמונה היא החזיקה אותנו תמיד בכל המצבים ובכל הדורות, ויהי רצון שנזכה גם אנחנו להיות מאמינים באמונה פשוטה ושלימה שהכל מאתו יתברך ויתעלה, ובזכות זה נזכה להיות כלי מחזיק לברכה, להתברך ממקור הברכות בכל הברכות והישועות ובכל מילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות, עדי נזכה ליבוא גואל ויגאלו במהרה דידן, השתא ובעגלא ובזמן קריב.

ב"ה מגיעים המערכת, ואפילו בימים אלו, בקשות להצטרפות בכל מיני גוונים. וב"ה גם על המדור "חזקנו קורא נא מגיעים תגובות אשר נותנים כמים קרים על נפש, את הכח להמשיך בעוז ובחוזקה במלאכת הקודש של כתיבת והפצת העלון בכל מקום שהם, למען יגדיל תורה ויאדיר. בקשתנו שטוחה לכל מי אשר יש בידו עצה להועיל וכדומה, שישלח לדואר האלקוטני של מערכת הגליון, או במכשירי נדרים פלוס לכתוב הודעה בקופת "עלון אשרי האיש". ובתודה מראש.

לעילוי נשמת

זקנתי מרת ברכה בת הרב משה חיים ע"ה

נלב"ע כ"א אייר

ת. נ. צ. ב. ה.

מכירת עבד שישנם. א. מוכר עצמו לעבדות. ב. המלך השולט על העם להוציאם למלחמה ויכול גם למכרם. ג. הנתפס בכיבוש מלחמה שמבואר ברשב"א גיטין דהכיבוש הוא מעשה הקונה אותו לעבדות להכבוש, וכנגד ג' אופנים אלו שתתכן על ידם חזרה לעבדות במצרים רמזה התורה בפסוק כי לי בני ישראל עבדים שדרשו בזה חז"ל שטרי קודם. א. כנגד מוכר עצמו אמרה התורה (ויקרא כ"ה, נ"ה) "כי לי בני ישראל עבדים", שטרי קודם. ב. כנגד מכירת המלך נאמר (שם כ"ה, מ"ב) "לא ימכרו". ג. וכנגד כיבוש נאמר (שם) "ממכרת עבד".

(הגה"צ רבי משה נתן נטע למברגר זצ"ל, גאב"ד מאקאווא, "עטרת משה - שבועות")

ובא גואלו... והחזקת בו

שמעתי מהרה"ח ר' מאיר נ"י אלבוים שהיה בשב"ק פ' בהר אצל רבנו הרה"ק בעל "תפארת שמואל" זצ"ל ולא יכול היה לישון בליילה. ותיכף כאור הבוקר הלך למקוה ובחזרה נכנס לבית רבנו והסתכל לחזר המפתן וראה שרבנו יושב עי"דהשלחן ושמע שהוא אומר תהלים, רבנו הרגיש שעומד איש מאחורי הדלת ואמר לו להכנס וכשנכנס לחדרו אמר רבנו: "פעם אחת הייתי אצל רבנו מביאלאבשב"ק ולא יכולתי לישון, ונכנסתי לרבנו זצ"ל כאור הבוקר, הוא קרא לי אז ואמר תהלים ועכשיו אני באותו הפסוק כמו שהוא היה אז, ואמר לי פ' בהכתוב (תהלים מב) "תהום אל תהום קורא לקול צנורין כל משבריך וגליך עלי עברו יומם יצוה א' חסדו ובלילה שירה עמי", ופירש בזה הלשון: (איין יודיש הארץ ריפט צום אנדרין הארץ) לב איש ישראל קורא ללב שני ואמר: "כל משבריך וגליך עלי עברו כל הצרות והרפתקאות שהיו עליך ג"כ עלי עברו וצריכים לחזק א"עשהשית יעזור והכל יעבור ומכל החושך והצרות יצמיח אור וכל הדינים יתהפכו לרחמים בבחי' יומם יצוה א' חסדו ובלילה שירה שנעשה מהלילות והדינים יום וחסד". ע"כ דברי הרבי מביאלא זצ"ל. והוסיף רבנו בעל "תפארת שמואל" זצ"ל פירוש הכתוב בהר: "כי ימוך אחיך ומכר מאחוזתו ובא גואלו הקרוב אליו וגאל את ממכר אחיו". פ' ובא גואלו הקרוב אליו שאם באמת קרוב אליו (אז ער איזאיהםאגטערפריינד) באהבה ואחזה ובידידות וגאל את ממכר אחיו (קען ער איהם א טובה טוען אין אוסלייענען) יכול לעשות לו טובה עי"ז והחזקת בו (אז ער איזאים מחזק) נותן לו לאחיו התחזקות בכל הענינים ועיד"ז וגאל את ממכר אחיו כי עי"ד מדת התחזקות איש לחבירו יכול לגאול את עצמו ואת חבירו ונהפך עיד"זהכל לטובה ולברכה.

(הרה"ח ר' יהודה לייביש מקובר ז"ל, "תפארת רבתינו")

פרשת בחוקותי

אם בחקתי תלכו (ויקרא כו, ג). שתהיו עמלים בתורה (רש"י). י"ל דרומז שהעמל הפרנסה והמסחר והמשא ומתן, יהיה עפ"י דרך התורה, לילך בחוקי ה' ולא בשקר אונאה וכדו'.

כ"ק מרן אדמו"ר ה"ישועות משה" מוויז'ניץ זצוק"ל, "ליקוטי תורה"

עמלים במצוות שבתורה

אם בחוקותי תלכו וברש"י יכול זה קיום המצוות כשהוא אומר ואת מצוותי תשמרו הרי קיום המצוות אמור הא מה אני מקיים אם בחקתי תלכו שתהיו עמלים בתורה, פ' עמלים במצוות הכתובים בתורה שלא להסתפק בקיום גרידא, אלא להשתדל לעשותה בכל מיני כשרות ובכל מיני הידור ולקיים זה קלי ואנוהו, אנוהו במצוות כי שכר הידור מצוה משלמים גם בעולם הזה כמו שמבואר מהפסוקים ובה שיעמול במצוות שבתורה יזכה לכל טוב גם בעוה"ז, וז"ש אם בחקתי תלכו, שתהיו עמלים בהידור מצוה כנ"ל, אז ונתנה הארץ וכו', שכר אפילו בעוה"ז.

כ"ק מרן אדמו"ר מז'יגראד זצוק"ל, "אריה שאג"

חשיבת ויקרת העמלה בתורה, והכתיבת חידושי תורה

אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם. יש להבין

דבחוקותי תלכו היינו לימוד התורה ואת מצוותי תשמרו הוא קיום המצוות ולמ"ל למכתב ועשיתם אותם. ונראה דבלימוד התורה בעיון ועמלים בתורה"ק ומחדשים בה חידושי תורה בזה מהדרים ומגדילים את התורה והמצוות כענין יגדיל תורה ויאדיר, והתורה שבע"פ אנו רואין שבכל דור ודור נתחדשו דינים בתורה"ק ונתרחבה ונתגדלה התורה מאוד באלפים ורבבות ספרים נחמדים בציצים ופרחים כפתורים נאים ויפים מתוקים לחיך וקב"ה חדי בפלפולא אורייתא, ורצונו ית"ש כך הוא שאנחנו נגדיל את התורה ונרחיב אותה, וז"ש ועשיתם אותם מלשון ועשתה צפרניה שתגדיל את הצפרנים, כ"כ ועשיתם אותם להגדיל התורה והמצוה שתהי' כל מצוה ומצוה גדולה ורחבה.

הגה"צ רבי שלמה זלמן עהרנרייך הי"ד, אבד"ק שאמלוי, "אבני המקום"

ואת מצוותי תשמורו - ועשיתם אותם

גם לעת זקנתו של כ"ק מרן ה"אמרי חיים" מוויז'ניץ זצוק"ל בעת חולשת גופו ובריאותו, כאשר סבל יסורים ומכאובים, כל הליכות מחשבתו היו על קיום המצוות. בריאות גופו היתה כדבר טפל לעומת קיום המצוות. והסביר, כי הנה ידוע מספרים הקדושים ענין "מי הקדימי ואשלם לו", שאין לאדם זכות בעשיית המצוה, דהלא כל המצוות מקיים אדם בעזרתו יתברך, ולולא סיוע הקב"ה לא היה יכול לקיימן, אם כן אין מגיע לו שכר בעדן. ברם ההכנה למצוה, זאת היא מצד האדם המצפה בתשוקה לקיים המצוה, ועליה בוודאי מגיע לו שכר, כי היא מצד עצמו בבחירתו בטוב - כן איתא בספד"ק בני יששכר. וזה שמרומז בכתוב: "אם בחוקתי תלכו ואת מצוותי תשמורו" (ויקרא כו, ג) תשמורו - לשון המתנה, שתחכו ותצפו לקיום המצוה, אזי "ועשיתם אותם" - ייחשב לכם אשר אתם עשיתם זאת מעצמכם, כי געגועיכם גררו את קיום המצוה.

הרה"ח ר' נתן אל"י רוט שליט"א, "מאיר החיים"

ההשתוקקות לזמן קיום המצוה

רבינו כ"ק מרן אדמו"ר ה"אמרי חיים" מוויז'ניץ זי"ע היה מספר את הסיפור הידוע על הרה"ק מבראדיטשוב זי"ע, שבביל ראשון של חג הסוכות ישב וציפה בהשתוקקות רבה, בכיסופין ובהמיית לב לקיים מצות נטילת ד' מינים. עם שחר ניגש הרה"ק לעבר ארון הזכוכית שבו היה מונח האתרוג, וברוב התלהבותו שבר מבלי משים את הזכוכית. וסיים רבינו זי"ע: "די עבירה זאל אויף מיר מגין זיין" [שעבירה זו תגן עלי]. ע"פ עובדה זו ביאר כ"ק מרן [ה"אמרי חיים"] זי"ע את הכתוב (ויקרא כו, ג) "ואת מצוותי תשמרו ועשיתם", 'תשמרו' מלשון "ואביו שמר את הדבר" (בראשית לו, יא) - להשתוקק לזמן קיום המצוות.

"שרפי קודש"

בטחון בהקב"ה

ואכלתם לחמכם לשובע. שמעתי דבר נפלא בשם הסבא מנובהרדוק זצ"ל שכתוב בפר' שמיטה ואכלתם לחמכם לשובע ופירש שהפסוק אינו רק לשון הבטחה וברכה אלא גם ציווי דהיינו שבדרך כלל דרך העולם כשאין מספיק אוכל בבית מתחילים לקמץ מפני שמפחדים שמחר לא יהיה, ולכך קאמר הפסוק בשמיטה ואכלתם לחמכם לשובע דהיינו שלא תקמצו לאכול בצמצום רק אכלו לשובע ובטחו על השי"ת שלא יחסר לכם כלום, ע"כ תדה"ק.

הגאון רבי שלום דב רבינוביץ זצ"ל, "שערי שלום"

בתורה לא מוזכר כלל מחלוקת

ונתתי שלום בארץ. סלידתו של רבינו (כ"ק מרן אדמו"ר ה"לב שמחה" מגור זצוק"ל) מכל שמץ של מחלוקת, באה לידי ביטוי עמוק בהרבה מאמרותיו: הכתוב מברך את ישראל ההולכים בחוקות ה': "ונתתי שלום בארץ". ואמאי לא נכתבה בתוכחה קללת המחלוקת? אלא, שאפילו בתוכחה, אין התורה מוכנה להזכיר את המחלוקת...

"אור זרוע לצדיק"

מעשי צדיקים

השליחות העלומה של הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א

מחצית הסכום אני שולח לפני חג הפסח והמחצית השניה לפני ראש השנה, והנה עתה כבר קרוב לחג הפסח ואין לי אף פרוטה לשלוח לארץ ישראל, תן לי שלש מאות וחמישים ואחד אדומים לשלוח לעניים המצפים לכך בכליון עיניים ותינצל מכל רע. אמר האיש בחרדה ודאי אני רוצה לעשות כרצון רבנו, אבל אין אתי כאן סכום זה, אסע אפוא ללבוב, אקח שם בהלוואה את

חסיד אחד בא פעם אל הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א (יומא דהילולא כ"ט אייר תר"י) והגיש לו קוויטעל (פתקא). בהרגלו, נשען הצדיק בראשו על ידי, והתעמק במחשבותיו, ואחר כך אמר להאיש, דע לך כי אתה בצרה גדולה, ואתה זקוק לרחמים רבים, אבל יש לי עצה להצילך, מדי שנה בשנה אני שולח לעניי ארץ ישראל שבע מאות ושניים אדומים, כמנין שבת,

הסכום ואביא לרבנו, השיבו הצדיק הקדוש, אם אין לך כסף, יהיה פדיוןך בדרך אחרת, תיסע בשליחות בשמי להרב הקדוש רבי ישראל מרוז'ין זיע"א, הדר בסדיגורא, ואיך צריך לתת את סכום הכסף.

מיד הסכים החסיד להיות שליח מרוב להצדיק הקדוש מרוז'ין, ושמח בלבו על עצם ההזדמנות להיות אצל הרבי מרוז'ין ולמסור לו דברים בשם רבו, ורבי מאיר אמר לו תיסע ישו מכאן לסדיגורא, ובבואך לשם תסור מיד לחצר הצדיק הקדוש, ותאמר למשמשי שיש לך שליחות ממני, בערב שבת בבוקר תגיע לשם, וכשתכנס להצדיק הקדוש תאמר לו כך: "מאיר פקד עליי בזה הלשון, הפספורטים שלנו כבר נחתמו ללכת חפשי על כל הגבולות, אמת שעל כבודו מחכים שמונה מאות אלף נשמות לקבל פניו, אבל על מאיר מחכים הרבה יותר נשמות, אלא שהפספורט של מאיר מסתיים קודם לזה של כבודו". כאשר שמע החסיד שליחות זו חוורו פניו, וחרדה אחזתו, והתחיל להתנצל לפני רבו שאי אפשר לו לקבל עליו שליחות זו, והוא מוכן לתת הסכום שדרש לעניי ארץ ישראל, ובלבד שישחררו מהשליחות, אבל לא הועיל מאומה, רבי מאיר ציוה עליו לקיים השליחות בשלימותה.

בעל כרחו קבל החסיד את השליחות ונסע לדרכו, וכשהגיע בערב שבת בבקר לבית הרבי מרוז'ין לא רצה הגבאי לתת לו להיכנס, כי אין זה זמנו של הצדיק הקדוש לקבל אנשים עכשיו, אבל החסיד אמר לו שיש לו שליחות מרוב רבי מאיר מפרעמישלאן, מיד הלך הגבאי לשאול את פי הצדיק הקדוש, והוא ציוה להכניסו מיד, כבואו, נגש החסיד אל הצדיק הקדוש עם קוויטעל (פיתקא) בידו, אמר לו הצדיק אין העת עכשיו לקבל פתקאות, אמור איפוא את השליחות שלך, אמר לו החסיד, אני רוצה בברכת הרבי, טרם מסרי את השליחות, כי מורי ורבי הקדוש מפרעמישלאן אמר לי שרואה עלי דינים קשים, ולכן אבקש שהרבי יקבל את הקוויטעל שלי ויברכני, ברכו הצדיק הקדוש, ואחר כך אמר לו החסיד את דבר השליחות מילה במילה כפי שאמר לו רבי מאיר, והרבי מרוז'ין ישב על מקומו, בלי שום תנועה, כאילו לא לו נוגעים הדברים. עברו חדשים אחדים, וביום החמישי בשבת אמר רבי מאיר מפרעמישלאן לכל האנשים שהיו אצלו, מי שאינו רוצה שתהיה לו שבת מופרת יסע לביתו, לא הבינו אנשים כוונתו, ונסעו כולם לבתיהם, רק הרה"ק רבי ישראל מקאליש זיע"א בקש ממנו רשות להישאר על שבת, והצדיק הקדוש אמר לו, אם רצונך להיות כאן, תוכל להישאר, אבל דע לך כי שבת הוא שבת, ובאותו שבת נסתלק.

במוצאי שבת, כשישב הרה"ק מרוז'ין על כסאו אצל השלחן, ושני נרות דולקים לפניו נכבה פתאום נר אחד, הדליקו את הנר, ונכבה הנר השני, אז אמר הרבי מרוז'ין הנה חדשות יש בעולם. וביום ראשון בשבת ציוה לאסור את מרכבתו וסבב את בית החיים שבע פעמים, וגזר על מקורביו שכבר שמעו על הסתלקותו של רבינו, שיספרו לו את האמת כי הוא רואה חשיכה גדולה בעולם. והבינו החסידים שאין טעם להסתיר יותר מרוב הקדוש את הבשורה הנוראה. והוכרחו לספר לו. וכאשר שמע זאת הרה"ק מרוז'ין, נאנח ואמר: "מיר האבען איהם אזוי וייט ביים לעבן נישט געקענט" (אנחנו עד כדי כך לא הכרנו אותו בחייו). בדיוק כמו שאמר הגה"ק רבי שלמה קלוגר זיע"א בהספדו על רבינו "ולפי גדלו ומעשיו היה ראוי להיות מפורסם יותר ויותר". וכמו שחזה רבי מאיר מפרעמישלאן, חי הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין אחריו עוד כמה חדשים ונסתלק לעולמו ביום ג' חשוון תרי"א.

וכך מזכיר הגה"ק רבי שלמה קלוגר זיע"א את היכרותו עם רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א: "דין גרמא שהרהיבונני רעיוני להתקרב אליו בחייו חיותו, וזכיתי לראותו פעמיים כראות פני אלקים". רבינו הוא שיזם את פגישתם הראשונה, ומעשה שהיה כך היה: נזדמנה לו לרבי מאיר תשובה ערוכה מרבי שלמה קלוגר וחתומה בחתימת יד קדשו, והוטבה החתימה במאד בעיניו הטהורות, שמאומה לא הסתיר בעדן. אז הביע רבינו את רצונו לראות מקרוב את הג"ר שלמה וכתב אליו אגרת ובה בקשו להתראות עמו

פנים בפנים. הפגישה נקבעה בכפר הסמוך לזלאטשוב, ולמועד הגיעו לשם שני המאורות הגדולים.

רבינו שלח את הגבאי שלו אל הגרש"ק בשאלת חכם, ובקשהו שיפסוק על מי משניהם החובה לילך ולהקדים שלום לחבירו? שהרי שניהם אורחים באותו כפר. השיבו הגאון כי מן הדין שרבינו יבוא אליו ויקדמנו בשלום. כדבריו כן עשה רבי מאיר, ובפתח דבריהם נימק הגרש"ק את פסקו מהא, דמצינו שמשוה רבינו ע"ה קידם את חותנו לשלום אע"פ ששניהם היו בבחינת אורחים במדבר, וזאת מאחר ויתרו עשה דרך ארוכה יותר מאשר דרכו של משה. וגם בנדון דידן - סיים הגרש"ק - כבודו יצא אמנם מביטו מרחק כמה פרסאות, ברם אני הגעתי הנה מבראד המרוחקת. אחד-כך נסתגרו הרבי מפרעמישלאן והגאון רבי שלמה קלוגר ולא עמד איש אתם בהמתקם סוד ביניהם. אך מאורע אחד נשאר ליכרון מאותן שעות, והרה"ג ר' אברהם בנימין בן הגר"ש קלוגר סיפר כפי ששמעו מבעל המעשה עצמו.

אותו אדם קנה את חכירת ה"אקציז" (מס הממשלה על ייצור משקאות וכד') בכפר שרובו היו גויים תקיפים ואלימים שהיו מעלימים את המס, ולגלגו על יהודי זה שדרש מהם את החלק המגיע לו ולשלטונות. נמצא שאותו אדם שהשקיע את כל רכושו בחכירת המס, לא הרויח מעיסוקו זו מאומה, וקרוב היה לצאת נקי מנכסיו.

בשמעו על התוועדותם של שני הצדיקים בכפר הסמוך למקום מושבו, החליט לבקש את ברכתם, אך למגינת לבו ראה כי יהודים רבים מאד צובאים על הפתח ולאיש אין רשות לבא אל הבית פנימה ולהפריע אותם ממעשיהם. בצר לו נאבק ונדחף עד שהגיע סמוך לדלת, המשיך להיאבק עם הגבאי שומר הסף, ותוך כדי כך זעק זעקה גדולה ומרה: "גיוואלד!", קריאה שהגיעה לאוזני הצדיקים, שציוו על הגבאי להניח פנימה את האיש שכה צעק במר נפשו. בכניסתו נפלה עליו אימה ופחד, וכך עמד נטוע על מקומו והדיבור נעתק מפיו. ורק כשפנה אליו רבי מאיר במאור פניו ושאלו למבוקשו, הצליח לשטוח לפניו את מצוקתו מחכירת ה"אקציז". אז פנה הרבי אל הגרש"ק בנועם מליצתו: "מגיד דבראד, הבה ונאמר שנינו ותקופתו על קצותם, ותהא התקיפות שלו על האקציז", ויעשו כן. החובר לא הבין את אשר נעשה ונשאר כך על עמדו, אז פנה אליו רבינו שנית: "הרי כבר אמרתי לך ותקופתו על קצותם ומה לך עוד פה?". ומאז נפל פחד גדול על גויי הכפר, ולא העיזו להעלים אפילו פרוטה אחת מעיני החובר שנתעשר עושר גדול מעיסוקו זו.

מסופר על אירוע נוסף שנתרחש בשעה שרבי שלמה היה בפרעמישלאן, ופגש ברבינו שחזר אותה שעה מהטבילה במקוה קודם תפילת שחרית. ואמר לו רבי מאיר כי "סדר הליכת מאיר'ל הוא כשהולך מן המקוה עם הפאנטאפיל הוא עובר ע"י המתיתתא דרקיעא, והי' שם רעש גדול כי מצאו בדברי הרמב"ם במקום פלוני שסותר גמרא מפורשת. מילא מאיר'ל אינו יודע כלמוד, אבל מה יאמר המגיד מבראד?" בתוך כדי דיבורם נכנסו לביתו של הרבי, נטל רבי שלמה כמה ספרים והעמיק בעיונו, ובינתיים הניח הרבי טלית ותפילין. אז קרא רבי שלמה שיש לו תירוץ לקושיא זו ואמר לרבינו, אך הרבי השיבו כי גם במתיבתא דרקיעא ניסו לתרץ כך אך סתרוהו ממקום אחר.

העמיק רבי שלמה יותר ויותר והעלה תירוץ נוסף, אך גם עליו אמר לו הרבי כי סתרוהו במתיבתא דרקיעא. אחר כמה נסיונות נוספים אמר רבי שלמה כי אין בכוחו לתרץ קושיא חמורה זו, ושאל מה העלו לבסוף במתיבתא דרקיעא? סיפר לו הרבי כי הביאו את הרמב"ם עצמו, והוא תרץ הקושיא באופן כך וכך. ואח"כ אמר הג"ר שלמה קלוגר שאין הוא יודע אם אמנם עבר הרבי עם הפאנטאפיל במתיבתא דרקיעא, אבל אין לו כל ספק כי תירוץ שכזה לא היה יכול לומר אלא הרמב"ם עצמו.

עלון זה נתרם

כתובת מייל של מערכת הגליון

a13215113@gmail.com

הודעה משמחת

ב"ה, לכל המעוניין ניתן לתרום בעמדות "קהילות" וב"נדרים פלוס" הפרוסות בבתי כנסיות ברחבי הארץ והעולם ע"ש "עלון אשרי האיש"

או במספר טלפון ("קהילות"):

073-275-7000, ולהקיש קוד 8915

אין ניתן לבלו הפוליא, אולם אם פינכ לרבים לבלו אפוליה

לע"נ הרה"ח ר' יצחק בן הרה"ח ר' משה אריה ז"ל נלב"ע בשבועות תשע"ד ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ מרת מלכה בת הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה - נלב"ע ד' שבט תשע"ד ולע"נ הרב אברהם בן הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה נלב"ע ז' אדר תשע"ה ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ הרה"ח רבי יוסף אלימלך בן הרה"ח רבי חיים אליעזר ז"ל נלב"ע י"א אלול תשע"ח ת. נ. צ. ב. ה.

המעוניין לתרום להוצאות העלון להצלחה, ברכה או לע"נ יפנה לעורך הבה"ח ישראל פינגנבוים הי"ו, או להפקיד בבנק פועלים, סניף 533, מס' ח-ן 540321-ע"ש ישראל בנימין פינגנבוים. ניתן לתרום מכספי מעשר.